

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 20. Sola absolutio sacramentalis criminum publicorum, canonicâ
pœnitentiâ mulctatorum, ad finem usque prostrationis, seu tertiæ
stationis, regulariter dilata non fuit; verùm & occultorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

five ex toto corde; atque aded fide digna, talisque, ut poenitentes redderet sacramentali absolutione dignos, sine periculo absolvendi indignos. Hoc enim innumeris locis Patres ipsi testantur, ut Morinus ostendit ibidem c. 16. & 17. Non igitur poenitentes absolverunt, priusquam opera illa peregerissent. Alias absolverent nondum exploratos an sincerè ac plenè conversi essent, cum periculo absolvendi indignos.

263 Tertia ratio fuit, ut operibus illis, humilioribusque & afflictionibus poenitentialibus, divinam sibi misericordiam poenitens alliceret, plenèque conversionis gratiam impetraret, uti videbimus cap. 26. Non ante ergo, sed post opera illa perfecta, sacramentalem absolutionem veteres Patres impenderunt; utpote quam illis solis impenderunt, quos plenè conversos præsumpserunt. Plenè autem conversos non præsumpserunt, nisi eos, qui operum illorum adimpletionem divinam sibi misericordiam conciliantes, ab ipsa plenè conversionis gratiam impetrassent. Si enim ante illorum adimpletionem ipsos plenè conversos præsumpserunt, ad impetrandam plenè conversionis gratiam opera illa frustra impotissent.

264 Quarta ratio fuit, ut per opera illa peccatores à Deo veniam, æternique ignis extinctionem impetrarent. Quis enim nescit, prius media præstanda, quam finis obtineatur? Si igitur eum in finem opera illa præscripterunt, prius ea præstari voluerunt, quam absolutione donarent, per quam æternus ignis extinguitur, veniaque à Deo conceditur. Quod autem eum in finem, & non ob solam politicam, nec solum ad Ecclesiæ satisfactionem in foro externo opera illa præscripterint, eleganter ostendit Episcopus Caltoriensis in Amore suo poenitente p. 2. c. 14. §. 2. Si enim (inquit) petas à Tertulliano, cur exomologesis tam acerba & diuturna lapsis imponebatur, l. de poenit. c. 9. non respondet, id à SS. Patribus unice factum ut Ecclesiæ in foro externo satisficeret; sed ut de periculi amore Dominum honoret, ut in peccatorum ipsa pronuntians... temporalis afflictione æternam supplicia... expungat. Si petas ab eodem Scriptore, quo sine exercenda sunt laboriosa poenitentia opera: *Deliqui, dicito, in Deum, & periclitor in æternum perire. Itaque nunc pendeo, & maceror, & excrucior, ut Deum reconciliem mihi, quem delinquendo lesi.*

265 Si assiduum Tertulliani lectorem S. Cyprianum consulamus, ut ab eo discamus fructum finemque eorumdem operum? Serm. de lapsis dicit, quod operibus illis peccata purgantur, atque à morte anime liberantur, eademque esse media, per qua peccator Dei misericordiam, peccatorum veniam, sententiaque damnationis abolitionem impetrat: *Si precem quis toto corde faciat, si veris poenitentia lamentationibus & lachrymis ingemiscat, si ad veniam delicti Dominum iustis & continuis operibus instet, misereri talium potest... potest ille indulgentiam dare, sententiam suam potest ille destitit.*

266 Si interrogemus S. Pacianum, utrùm poenitentia subséquuta fuerit absolutionem sacramentalem; an verò eam præcesserit, sicut opus meritorium mercedem, & dispositio formam præcedit? S. Doctör respondebit, inter remissionem peccatorum, quæ datur in Baptismo, & eam quæ datur per absolutionem sacerdotalem, illud discriminis intercedere, quod illa, tamquam liberale munus, sine longa preparatione; hæc verò non nisi post multi molestique laboris merita donetur: *Baptismus enim (inquit epist. 31. ad Simpron.) Sacramentum est Domini & Passions, poenitentia venia, meritum confitentis. Illud omnes adipisci possunt, quia gratia donum est, id est gratuita donatio. Labor verò ipse paucorum est, qui post casum resurgunt... qui carnis interitu reviviscunt, &c.*

Ad idem laudatus Episcopus profert & ponderat testimonia SS. Ambrosii, Augustini, Prosperi, Leonis Magni, Cæsarii, Gregorii Magni, Isidori Hispalensis, Eligii, & Basilii Seleucensis. Quæ apud ipsum videri possunt.

CAPUT XX.

Sola absolutio sacramentalis criminum publicorum, canonica & consentanea multatorum, ad finem usque prostrationis, seu tertia stationi, regulariter dilata non fuit; verum & occultorum.

Suppositum negant Juniores præcedenti cap. re. 263 lati, negant (inquam) occulta crimina, quàmlibet gravia & enormia, olim castigata fuisse poenitentia canonica. Et, quod mirum est, pro se allegant Morinum, qui ipsi diametraliter adversatur, uti proximè videbitur. Allegant etiam Chryso- stomum homilia 2. ad populum Antiochi. dicentem: *Nec hoc est tam mirabile, quod peccata nobis dimittit Deus; verum ipsa non revelat, nec manifestare facit, nec accedentem cogit in medio parata edicere; sed sibi soli rationem reddere vult & confiteri.* Necnon Augustinum serm. 16. de verb. Dom. rigorosis Ministros tam benigni Dei increpantem his verbis: *Solu: nobis, & coram omnibus vis arguere? non es corrector, sed proditor.*

Verum Chryso- stomus, Nectarii successor, fa. 263 etique ipsius defensor, quo (ut ait Bellarminus l. 3. de poenit. c. 14.) publicam occulti criminis poenitentiam & confessionem abrogaverat (quam Ecclesiarum Episcopi occasione Novatianæ hæresos instituerant) solum vult publicam criminis occulti confessionem divino jure non esse præceptam, sed secretâ confessionem Deum esse contentum. De quo hic quæstio non est. Augustinus verò ibi fideliter non refertur, manifesteque agit de correctione fraterna (de qua etiam quæstio non est.) Explicans enim fraternæ correctionis modum, à Salvatore præscriptum: *Si peccaverit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum. Quare? (peccit Augustinus) quia peccavit in te. Quid est in te peccavit? Tu scis quia peccavit. Quia enim secretum fuit, quando in te peccavit, secretum quere, cum corrigis quod peccavit. Nam si solus nobis, quia peccavit in te (quæ verba in objectione subdole omisa sunt) & eum vis coram omnibus arguere, non es corrector, sed proditor.*

Morinus denique pro sua illa opinione non allegarent, si in fonte legissent. Cùm lib. 5. c. 8. 9. 10. 11. 12. 13. & 14. (ut dixi) diametraliter ipsi adversetur. Siquidem c. 8. Doctores plures refert & celebres, qui docuerunt poenitentiam de criminibus occultis antiquis publicè fieri solitam, atque etiam à Patribus fieri præceptam. Ad hoc (inquam) refert Ruardum Tapperum, Hestelium, Lindanum, Petrum Soto, Bullingerum, Alanum Copum, Gregorium de Valentia, Cardinalem Petronium, Cardinalem Bellarminum, Rossensem (qui & ipse Cardinalis fuit & Martyr) Concilium Provinciale Colonien- se, Henricum, Dionysium Petavium, Albaspinam, Franciscum Hallerium, quibus ipse subscribit: addens, quod cum crimen publicum ex poenitentia publica non reveletur, multò minus occultum. Capite 9. suam hanc sententiam, & laudatorum Doctorem, tribus argumentis ex antiqua disciplina eruit, deinde S. Augustini variis testimoniis demonstrat. Cap. 10. idem probat ex sanctis Leone, Innocentio, Isidoro, Eligio. Cap. 11. idem demonstrat ex antiquis canonibus, qui propter crimina occultissima Clericos quosvis ab officio deponunt, aut in multos annos suspendunt. Confirmatque hæc præxim illustrissimis exemplis, & antiquis Orientalium Pæ-

nitentialibus, & canonum Commentatoribus, apud quos in hunc diem viget. Cap. 12. idem ostendit ex Tertulliano & Paciano. Cap. 13. idem ex S. Cyrillio. Cap. 14. idem ex Origene. S. Ambrosio, Concilio Ancyrano; varisque idipsum rationibus confirmat. Cap. 16. quinque explicat differentias inter pœnitentiam propter peccata publica, & eandem propter occulta publicè actam. Solum hic referam quartam & quintam. Quarta (inquit) differentia fuit, quòd pœnitentem ob peccata publica, necesse erat crimen publicè confiteri. Sed publicè ob peccata occulta pœnitentem nullo modo necesse erat publicè confiteri. Quinta differentia: cum peccatum erat publicum, ad pœnitentiam publicè agendam peccatores excommunicatione, & omnimodà ab Ecclesia expulsiōne cogebantur. At cum peccatum erat occultum, pœnitentiæ publicæ actio erat spontanea, hoc est, ad eam cogi non poterant ullà excommunicatione, aut Sacramentorum publicà negatione. Peccatori equidem ejusmodi, secretè confitenti, nisi pœnitentiam canonicam agere vellet, reconciliationem secretè denegabat Sacerdos; sed quod ultra in eum ogeret, non habebat. Nam, ut docet S. Augustinus homilia postremà lib. 50. homil.

267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

271 Illis tamen sequentia adjicere lubet. 1°. testimonium Catechismi Romani, Pii V. in fine tractatus de pœnitentiâ: *Sepissimè illud ab Ecclesia observatum est, ut cum ab aliquo publicè flagitium commissum esset, publica etiam pœnitentiâ ei indiceretur. ... Quod etiam in oculis criminibus, quæ graviora essent, interdum fieri solitum erat.*

272 2°. testimonium desumptum ex Institutione Christiana Moguntinensi §. de satisfact. ubi dicit, quòd olim satisfactiōnem publicam injungebant non pro manifestis tantum, sed etiam pro oculis delictis gravioribus.

273 3°. testimonium desumptum ex tractatu sacerdotali, quem Stephanus Episcopus Posnaniensis per totam Dioccesim suam observari præcepit cap. de Sacram. Pœnit. §. de pœnitentiâ injungendis secundum canones, ubi postquam actum est de pœnitentiâ secundum canones injungendis pro criminibus publicis, expressè etiam agitur de his imponendis pro occultis peccatis.

274 4°. errorem aientium pœnitentiam publicam solum impositam fuisse ob publica crimina, solumque pro foro externo, non pro interno; eorum (inquam) errorem videri manifestum, ex eo quòd pœnitentiam canonicam olim Ecclesia imposuerit ob crimina, quæ in notitiam hominum non venerant, ut patet ex Pœnitentiâ Romano ab Halitgaro Episcopo Cameracensi, & Atrebatensi, ex scriptis Romanæ Ecclesiæ sub finem sæculi noni sumpto, l. 6. c. 2. ubi statuitur, quòd Clericus minorum Ordinum, cum uxore vel sponsa alterius congressus, si filium genuerit, septem annos pœnitat. Si autem filium non genuerit, & in notitiam hominum non venerit (nota) tres annos pœnitat, unum ex his in pane & aqua. *Diaconus aut Monachus septem, &c.* Patet item ex collectione canonum Isaacii Episcopi Lingon. tit. 3. c. 9. ubi: *Mulier habens virum, si adulterium perpetraverit, & occultè ad Confessionem venerit, septem annos pœnitat.*

275 5°. idem error rursus manifestus est ex eo quòd olim pœnitentiâ canonicâ imposita fuerit ob concupiscentiam, quæ interna est actus: siquidem in extracto canonum pœnitentialium à S. Carolo Borromeo digestorum in ordinem præ-

ceptorum Decalogi, ad decimum præceptum legitur: *Si quis concupiscit fornicari, si Episcopus, pœnitentia annos septem. Si Presbyter, quinque. Si Diaconus vel Monachus, tres. Et quibus unum in pane & aqua. Si Clericus vel Laicus, annos duos.*

6°. illius antiquæ præces tot esse argumenta merito dicit Morinus c. 9. quot fere canones ante mille annos pro criminum punitione conditi. Quandoquidem canones & antiqui Patres, de peccatorum graviorum remediis & pœnitentiâ agentes, universim & indiscriminatim ordinariè loquuntur: neque enim distinguunt inter publica & occulta crimina; sed gravioribus illis criminibus absque distinctione publici & occulti pœnitentiam præscribunt.

7°. illis etiam personis Ecclesia pœnitentiam canonicam præscripsit, quas specialibus de causis pœnitentiam publicam agere noluit, si clam, non publicè deliquissent. Ob speciales quippe causas illas, sic personarum illarum pœnitentiam à vulgi oculis subducendam censuit, ut quo temporis spatio cæteros palam in oculis hominum pœnitentiam agere cogit, eodem personas illas, in oculis solius Dei & Angelorum pœnitentiam agere voluit.

Constat hoc duobus exemplis in antiquitate certissimis. Primum est mulieris quæ adulterium clanculò commisit. Quæ olim dum clanculò peccatum suum Sacerdoti confitebatur, ne publicè suâ pœnitentiâ adulterii sui suspiciōnem faceret, periculumque proinde foret ne ob id malè tractaretur, vel fortè etiam occideretur, clam agere jubebatur pœnitentiam, adversus adulteros canonicè præscriptam, statutoque iisdem canonibus adversus eisdem tempore, ut videre est apud Basilium epist. 2. ad Amphiloeh. can. 34.

Alterum exemplum est Clericorum sacris ministeriis addictorum, quos nemo eruditus ignorat pœnitentiâ publicâ vulgò addictos non fuisse; non idèo tamen à pœnis canonicis fuisse exemptos. Ut enim Leo Magnus ait ep. 92. ad Rusticum Narbonensem, tameti alienum est à consuetudine Ecclesiastica, ut qui in presbyterali honore, aut in Diaconi gradu fuerint consecrati, si pro crimine aliquo per manus impositionem remedium accipiant pœnitendi. Nihilominus hujusmodi lapsi ad promerendam misericordiam Dei privata est expectanda secessio, ubi illis satisfactio, si fuerit digna, sit etiam fructuosa. Qualis satisfactio? Canonica utique, siue qualis ipsi secundum canones injungitur. Quomodò Diaconum Gerontium Ambrosius, teste Sozomeno lib. 8. c. 6. præscripto tempore manere domi, & pœnitentiâ expiari iussit. Et in Pœnitentiâ Romano Halitgaro supra citato Clericus clam adulteratus tribus annis pœnitente jubetur, unum ex his in pane & aqua; septem verò annis, si Diaconus fuerit. Et Gregorius Magnus in epist. ad Januarium Episcopum Calaritanum: *Qui post acceptum sacrum Ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro Ordine ita careat, ut ad altaris ministerium ulserit non accedat.* Et Martinus I. epist. ad Amandum Episcopum Trajectensem: *Qui semel post suam ordinationem in lapsum (carnis) ceciderit, deinceps jam depositus erit, nullumque gradum Sacerdotii poterit adipisci; sed sufficiat lamentationibus, fletibusque assiduis, quoadusque vixerit, in eadem pœnitentiâ durare, ut commissum delictum divina gratiâ extinguere valeat.* Unde Morinus l. 4. c. 14. 15. 16. observat, per mille & amplius annos, Sacerdotibus, siue clam, siue palam in carnis flagitia lapsis, reditum ad suam dignitatem nullum patuisse. Quod usque adèd olim servatum fuit, & etiamnum servatur apud Græcos, ut Sacerdos & Diaconus ad Confessionem sacramentalem non admittantur, nisi secundum Deum securum faciant Confessio-

rium, quòd si rei sunt criminis quo prohibentur à sacri Ordinis ministerio, non amplius ministrabunt, ut testatur Morinus 1. 5. c. 11. n. 2. & Arcudius 1. 4. c. 2.

His conformiter Julianus Pomerius 1. 2. de vit. contempl. c. 7. dicit, quòd *hi qui in aliquo gradu Ecclesiastico constituti, aliquid occultè crimen admittunt, ipsi se vanà persuasione decipiunt, si eis propterea videtur, communicare, & officium suum implere debere, quòd homines occultatores criminis sui fallunt...* Imò verò dupliciter contra se iram divine indignationis exaggerant, quòd & hominibus innocentiam fingant, & contempto Dei iudicio, abstinere se ab altari propter homines erubescant.

Ab altari ergo, suique Ordinis ministerio abstinere debent; atque ita licet poenitentia publicæ cum Laicis eatenus non subicerentur, quatenus veste detrita, sacco induti, in Ecclesia non comparebant, manuum impositioni cum Laicis succumbentes; occulta tamen non erat abstinentia ipsorum ab altaris ministerio, sacerdotalique seu clericali officio; sed publica, fidelibusque nota.

Atque ex his omnibus luce meridiana clarius apparet poenitentiam publicam, non ob publica dumtaxat crimina, sed ob occulta quoque indictam fuisse, non solum in foro externo, sed & in foro interno. In quo criminum occultorum rei ante poenitentiam actam non magis absoluebantur, quàm rei criminum publicorum. Quæcumque enim cap. 18. & 19. argumenta protulimus, æquè militat pro criminum occultorum, quàm pro publicorum reis.

Legendus Morinus ubi supra c. 26. ubi demonstrat, Ecclesiam Catholicam in hunc usque diem sibi conservasse auctoritatem peccata occultissima poenis ac remediis publicis castigandi sanandique, per censuras utique à jure latis; quæ ex communi Theologorum, Canonistarumque sententia à censuris ab homine latis in hoc præcipuè differunt, quòd ista postulent crimen notorium, vel legitime probatum, atque insuper rei admonitionem, ut legitime insistantur: censura verò à jure lata nihil horum; sed statim, crimine sive publice, sive occultè perpetrato incurruntur; quia ipsa criminis perpetratio censuram infert, sententiamque ipso jure latam exequitur (saltem dum lex declarat eam incurrì ipso jure, absque alia declaratione) ipsaque etiam lex, ante crimen lata, monitionis vice fungitur. Hanc porò auctoritatem sibi vendicat Ecclesia (ait optimè Morinus) ut legem ferre possit, quæ subditos ad executionem poenæ in seipsos obliget, nullo, præter seipsum, accusante, examinante, teste, Judice, vindice. Itaque quòd crimen publicum sit, vel occultum, nihil refert; sola attenditur criminis perpetratio, quam eodem momento lex censurâ punit.

Istius vulgarissimæ certissimæque doctrinæ occasione (profertur laudatus Author) à Theologis & Canonistis agitur ista quæstio, an Ecclesia censuram ferre possit in peccatum prorsus internum, nullo actu externo proditum. Sane (inquit) viri gravissimi, & numero non pauci, censuerunt Ecclesie auctoritatem hucusque se extendere. Hos inter Suarez disp. 4. de Censur. sect. 2. n. 2. enumerat Glossam in cap. cogitationis de poenit. dist. 1. & in Clementin. 1. de hæret. §. verum, S. Antonium.... Panormitanum.... Majorem.... Rosellam.... Adrianum.... Albertum Pighium.... Cordubam.... Joannem Medinam.... Ab istorum Doctorum sententia (cui favent ea quæ dixi tom. 2. lib. 1. de potestate Ecclesie in actus merè internos) vix aut ne vix quidem discedit Tertullianus in libro de poenitentia, ut Morinus testatur.

Cæteri quidem maximo agmine censent Eccle-

sie censuras in peccata merè interna, seu spiritalia, sese non extendere de facto (quidquid sit de potestate) nisi exteriori actu aliquo procedat, vel cum eo conjuncta sint. Ita Suarez, Tannerus, Bonacina, Hugolinus, & alii communissimè dicentes, hæreticè purè mentalem v. g. censuram excommunicationis obnoxiam non esse; sed si in actum exteriorè procedat, tametsi occultissimum, satis esse ad incurrendam censuram. Dicere enim, actus, quamvis externos, si occultè, & absque teste fiant, non esse materiam excommunicationis, aut propter eos non incurri excommunicationem, non solum hæcenus apud Doctores, seu Canonistas, seu Theologos est inauditum, sed & rationi, & auctoritati manifestè repugnat (ait Tannerus disp. 6. de poenit. q. 10. dub. 3. n. 55.) ac propterea tutum non est asserere.

Hinc receptum Antifitum consuetudine videmus, ut sapius qui intra præscriptum diem damni alicujus auctorem non patefacit, cum id sciat, in eum excommunicationem ferant, inquit Hugolinus lib. de censur. tab. 1. cap. 9. §. 12. Hinc etiam qui ficto titulo per fraudem ordinatus est, ab Ordinum usu ipso facto suspensus est, sive fraus nota sit, sive ignota, seu occulta. Etque eadem ratio irregularitatis, & depositionis, licet (secundum Canonistas) censura non sint (censura namque tantum considerantur ut poenæ peccatis ab Ecclesia inflictæ); nam si Sacerdos quispiam homicidium perpetraverit, tametsi occultissimè, & absque teste, eo ipso irregularis efficitur, nec Ordinis sui ministerio fungi potest.

Posito verò hoc principio, ab omnibus concessio, & hæcenus ab Ecclesia universa practico, crimina occultissima censuris piectendi; evidenter apparet, crimina occultissima poenis publicis ab Ecclesia piecti posse: cum certo certius sit, poenas censuris inflictas esse publicas: utpote quæ latere non possunt. Nam Sacerdos excommunicatus v. g. celebrare non potest. Alia irregularis efficitur. Istud verò publicum esse, negari non potest; nam Sacerdos excommunicatus non solum abstinere debet à celebratione, sed & à Communione, à Missæ auditione, ab Officii Ecclesiastici cum aliis recitatione, à communi fidelium conversatione, &c. Quod profectò non publicum esse non potest.

Video quidem incommodum istud obijci posse, quòd si criminum occultorum reis, ea occultè consentibus, Juxta sacramentalis publicam olim imponere poterit poenitentiam, potuit ergo crimen confessum revelare. Quod tamen nunquam fieri potuisse, certissimum est. Sed prolixius neganda est sequela: 1° quia, ut S. Thomas ait in 4. dist. 14. q. 1. a. 5. q. 1. ad 1. Sacerdos non revelat Confessionem, talem poenitentiam injungendo, quamvis suspicio oriatur illum aliquid enorme peccatum commississe. Non enim culpa pro certo scitur ex poena: quia quandoque aliquis poenitentiam pro alio facit, ut legitur in vitis Patrum.... Si autem peccatum sit publicum, ipse poenitens, exquendo poenitentiam, Confessione à se factam manifestat. Ita etiam Alensis 4. p. Sum. q. 14. m. 6. a. 1. ad poenit. Joannes de Friburgo 1. 3. Sum. tit. 34. q. 8. Sylvester verbo poenitentia. Paludanus in 4. dist. 14. q. 6. ubi alia id ratione probat: quia multi faciunt graves poenitentias sibi non impostas, non habentes graves culpas. Imò illi sæpe majoris sunt poenitentia, qui sunt minoris culpa.

2°. Juxta sacramentalis nullo modo revelare potest crimen publicum quòd audivit, magis quam occultum: neque enim de publica meretrice vel alio peccatore publico dicere potest: confessus est mihi peccatum suum magno cum animi dolore; posse nihilominus sacramentalem Judicem publico peccatori publicam in foro interno poeniten-

tiam imponere, credo (inquit Vasquez) omnium esse sententiam contra Navarrum. Estque ita definitum in cap. 1. de pœnit. & remiss. & clarissime in Tridentino sess. 14. c. 8. de reform. Igitur talis pœnitentiæ injunctio non censetur confessi criminis revelatio.

30. nihil certius, quàm quod rejs consententibus homicidium, adulterium, fornicationem, &c. secretò commissa, Confessarius imponere tenebatur pœnitentiam per sacros Canones indictam, plurimum utique annorum jejunia per quadragesimas, & legitimas septimanæ ferias. Dumque Sacerdos homicidium occultè à se perpetratum adhuc modò confitetur, teneatur ipsi injungere ut à celebrando ablineat, ipseque (nisi id pollicetur) absolutionem denegare. Nec propterea censetur crimen confessum revelare. Nec id unquam Ecclesia permisit, dum canonicas pœnitentias illas injungi voluit, non obstante suspitione multorum de gravi aliquò crimine, propter quod pœnitentiæ illæ adimplebantur. Aliàs damnanda foret Ecclesia, quæ per tot sæcula ejusmodi pœnitentias injungi voluit. Sicut & Confessarii, etiamnum aliquot hebdomadarum jejunium in pane & aqua, sic jejunare inauscultis, ob crimina valde enormia injungentes. Qui tamen magis damnari non possunt, quàm Ecclesia ipsa, totque Sancti, qui similia toties injunxerunt.

CAPUT XXI.

Ab eo tempore, quo pro peccatis dumtaxat publicis acta sunt pœnitentia publica, pro occultis occulta (id est à sæculo circiter septimo) quemadmodum peccatores publici olim absolvi regulariter non fuerunt, nisi post actam pœnitentiam publicam; ita nec occultis nisi post occultam.

282. EX dictis superiori capite satis apparet, communcem veteris Ecclesiæ morem fuisse, publicam etiam pro occultis criminibus gravioribus pœnitentiam agere. Qui mos in Ecclesiis Orientis solum usque ad Nectarii tempus duravit, ejus exemplum cæteri Orientales Episcopi statim secuti sunt. Verùm in Ecclesiis Occidentis morem illum usque ad sæculum circiter septimum durasse, argumento est, quod axioma istud: De peccatis publicis publice, de occultis occultè pœnitendum: circa annum 700. vulgari cœperit, ut videre est apud Morinum l. 7. c. 1.

283. Ab eo itaque tempore sicut sacramentalis publicorum criminum absolutio regulariter data non fuit, nisi post actam publicè canonicam pœnitentiam; ita sacramentalis occultorum criminum graviorum absolutio data non fuit, nisi post actam occultè canonicam pœnitentiam. Siquidem inter occultum & publicum pœnitentem ab eo tempore non penarum, sed solius solemnitatis discrimen fuit; & ipsdem pœnis ac remediis canonicis, publica publicè, occulta occultè sanata fuerunt, ut rursus Morinus ex antiquis Pœnitentialibus & Sacramentalibus, illorumque sæculorum Canonibus & Patribus comprobatur ibidem c. 21. & 22.

284. Quod si ipsdem remediis occulta occultè, sicut publica publicè, curabantur, & sanabantur, solâ exceptâ solemnitate: non igitur discrimen fuit, in eo quod publica nonnisi post actam pœnitentiam absolventur; occulta verò ante actionem pœnitentiæ: sed eodem pariformiter tempore occulta occultè absolventur, quo publica publicè, post actam utique pœnitentiam.

285. Unde ab eo tempore quo criminibus publicis publica, occultis occulta sunt injuncta pœnitentia

(id est ab anno circiter 700.) nusquam (inquit Morinus l. 9. c. 17. n. 5.) leges in canonicis, aut Authoribus illorum temporum, hanc distinctionem, aut quid simile: si occultum fuisse crimen, statim absolutio concederetur; si publicum, post actam pœnitentiam. Sed uno & eodem prorsus modo ubique criminibus occultis & publicis pœnitentia indicatur; actiones quæ necessario publicæ sunt, si excipiam; quibus canones pœnitentiam occultam eximunt. Solum moribundorum hypobesim à lege generali excipiunt. Tum etiam sepit edicunt... statim post Confessionem eos esse reconciliandos, & Eucharistia viatico pascendos, sive occultis peccatores fuerint, sive publici.

Denique omnia argumenta, quibus probatum est, 286 absolutio in pœnitentia publica concedi post pœnitentiæ actionem, idem de pœnitentia privata demonstrant. Patrum quippe hæc de re testimonia generalia sunt, & eorum canones indistincti. Et ubi canones non distinguunt, neque nos distinguere debemus. Bartol. in l. un. quorum legatarum. Jason in l. triticum ff. de verb. oblig. n. 6. Si enim ex proprio cerebro, sine legis autoritate, distinctiones liceat fabricare, cui legi non facile illudetur? Legis interpretationem (ait Morinus l. 9. c. 2. n. 1.) si de ea dubitetur, ex præcedentibus factis, aut ex aliarum legum collatione venari oportet, non ex fictis cerebri nostri distinctionibus, quæ pervicacibus ingenii nunquam desunt. In rebus physicis & metaphysicis hæc tolerari possunt. At in rebus moralibus, quæ integrè pendunt ex hominum legibus & institutis, legibus ostendendum est hoc esse institutum, & exemplis hoc esse usurpatum. Tantam in his creditur, quantum hujusmodi argumentis demonstratur.

Nullum autem pro sua illa distinctione argumentum ex Veterum exemplis, canonicis, vel Patrum scriptis habent Juniores. Nos econtrà pro assertionem nostram habemus expressum testimonium libri 5. Capitular. c. 52. ubi ex antiquo Canone, seu Decreto sic refertur: Nemo Sacerdotum, populi sibi peccata confitentium, sine autoritate canonum judicare præsumat. Et ut quando unicuique quisquam Sacerdos sibi scelera sua confitenti juxta prædictum canonicum modum pœnitentiam tribuit, manus ei secundum canonicam auctoritatem imponat, cum orationibus, quæ in Sacramentario ad dandam pœnitentiam continentur. Si verò occultè & spontè confessus fuerit, occultè fiat. Et si publicè ac manifestè convictus aut confessus fuerit, publicè ac manifestè fiat, & publicè coram Ecclesia juxta canonicos pœnitent gradus. POST PERACTAM VERÒ SECUNDUM CANONICAM INSTITUTIONEM PœNITENTIAM, OCCULTE VEL MANIFESTE RECONCILIETUR: & manus ei, cum orationibus, quæ in Sacramentario ad reconciliandum pœnitentem continentur, imponatur, ut divinis precibus & miserationibus absolutus à suis facinoribus esse mereatur. Quoniam sine manûs impositione nemo absolvisur ligatus, &c.

At (inquit) Morinus l. 9. c. 14. dicit, plerisque peccatorum gravium generibus ex more quo nunc, & ab aliquot sæculis observatur, ab ipse Ecclesia incunabulis concessum fuisse absolutionis beneficium.

Respondeo ita esse, sed de peccatorum gravium generibus pœnitentiâ canonicâ multatis Morinum ibi non loqui; imò de istis ibidem aliter loqui, sicut & aliis locis à nobis laudatis.

CAPUT XXII.

Ex illa Ecclesiæ praxi facile videt, quisquis oculos habet, veram in remittendis retinendisque peccatis misericordiam & benignitatem.